NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2021/1011,

21. juuni 2021,

millega nimetatakse ametisse Euroopa Liidu eriesindaja Sahelis

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 33 ja artikli 31 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu võttis 7. detsembril 2015 vastu otsuse (ÜVJP) 2015/2274, ([1]) millega nimetati Ángel LOSADA FERNÁNDEZ Euroopa Liidu eriesindajaks (edaspidi „ELi eriesindaja“) Sahelis.

(2) Nõukogu võttis 25. juunil 2018 vastu otsuse (ÜVJP) 2018/906, ([2]) millega pikendati Sahelisse nimetatud ELi eriesindaja Ángel LOSADA FERNÁNDEZE volitusi. Kõnealust otsust on viimati muudetud nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/283 ([3]). ELi eriesindaja volitused lõppevad 30. juunil 2021.

(3) Sahelisse tuleks 14 kuuks nimetada ametisse uus ELi eriesindaja.

(4) ELi eriesindaja täidab oma volitusi olukorras, mis võib halveneda ja takistada aluslepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse eesmärkide saavutamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu eriesindaja

1. Ajavahemikuks 1. juulist 2021 kuni 31. augustini 2022 nimetatakse Euroopa Liidu eriesindajaks (edaspidi „ELi eriesindaja“) Sahelis Emanuela DEL RE. Nõukogu võib poliitika- ja julgeolekukomitee hinnangule tuginedes ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) ettepaneku põhjal otsustada, et ELi eriesindaja volitusi pikendatakse või need lõpetatakse varem.

2. ELi eriesindaja volituste kohaldamisel määratletakse Sahel piirkonnana, mis on nõukogu 16. aprilli 2021. aasta järeldustega vastu võetud Sahelit käsitleva Euroopa Liidu integreeritud strateegia (edaspidi „strateegia“) peamine kohaldamisala, s.o Sahel Burkina Faso, Mali, Mauritaania, Niger ja Tšaad. ELi eriesindaja teeb ka asjakohasel juhul koostööd Tšaadi järve vesikonna riikidega ning teiste riikide ja piirkondlike või rahvusvaheliste üksustega väljaspool Sahelit, sealhulgas Magribis, Lääne-Aafrikas ja Guinea lahe piirkonnas.

Artikkel 2

Poliitilised eesmärgid

1. Strateegia poliitilistest eesmärkidest tulenevalt on ELi eriesindajal volitus aidata aktiivselt ja esmajärjekorras kaasa piirkondlikele ja rahvusvahelistele jõupingutustele saavutada kõnealuses piirkonnas püsiv rahu, turvalisus, stabiilsus ja kestlik areng. ELi eriesindaja püüab lisaks parandada liidu mitmetahulise tegevuse kvaliteeti, mõju ja nähtavust Sahelis.

([1]) Nõukogu 7. detsembri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/2274, millega nimetatakse ametisse Euroopa Liidu eriesindaja Sahelis (ELT L 322, 8.12.2015, lk 44).

([2]) Nõukogu 25. juuni 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/906, millega pikendatakse Sahelisse nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja volitusi (ELT L 161, 26.6.2018, lk 22).

([3]) Nõukogu 22. veebruari 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/283, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2018/906, millega pikendatakse Sahelisse nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja volitusi (ELT L 62, 23.2.2021, lk 47).

2. ELi eriesindaja aitab integreeritult arendada ja ellu viia liidu jõupingutusi piirkonnas, sealhulgas poliitika, julgeoleku ja arengu valdkonnas, ning koordineerida liidu tegevuse kõiki asjakohaseid vahendeid ja sidusrühmi. ELi eriesindaja aitab süvendada liidu koostöö- ja koordineerimispingutusi, kasutades selleks riigi, piirkonna ja rahvusvahelise tasandi mehhanisme, nagu Saheli piirkonna julgeoleku- ja stabiilsuspartnerlus, Saheli allianss ja Saheli koalitsioon, mis moodustavad Saheliga tehtava poliitilise ja strateegilise koostöö raamistiku.

3. ELi eriesindaja teeb oma tegevuses tihedat koostööd Euroopa välisteenistuse, liidu delegatsioonide, komisjoni, liikmesriikide ja muude asjaomaste sidusrühmadega ning nendega koordineeritult. Erilist tähelepanu pöörab ta G5 Saheliga toimuva partnerluse tugevdamisele ja süvendamisele ning G5 Saheli ühendvägede püsiva ja prognoositava rahastamise alases rahvusvahelises arutelus osalemisele.

Artikkel 3

Volitused

1. Poliitiliste eesmärkide saavutamiseks Sahelis on ELi eriesindajal järgmised volitused:

a) panustada aktiivselt strateegia rakendamisse ning koordineerida ja arendada edasi liidu integreeritud lähenemisviisi piirkonna kriiside suhtes, et suurendada liidu tegevuse üldist järjepidevust ja tulemuslikkust Sahelis;

b) teha muu hulgas vahendusdiplomaatia abil koostööd kõigi piirkonna asjakohaste sidusrühmade, valitsuste, piirkondlike organisatsioonide, eelkõige G5 Saheli ja selle ühendvägedega, Alžiiri protsessi tulemusel Mali rahu- ja lepituskokkuleppele (edaspidi „Mali rahukokkulepe“) allakirjutanutega, rahvusvaheliste organisatsioonide, kodanikuühiskonna ja diasporaadega, ning Magribi, Guinea lahe ja Tšaadi järve vesikonna riikidega, et edendada liidu eesmärke ning aidata kaasa paremale arusaamisele liidu rollist Sahelis. G5 Saheli puhul pööratakse muu hulgas tähelepanu inimõiguste edendamisele selle ühendvägedes ning vägede mittesõjalistele elementidele, nagu politseikomponent;

c) esindada ja edendada liidu huve ja nähtavust asjakohastel piirkondlikel ja rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas osaleda Mali rahukokkuleppe seire komitees ja muudes riigi stabiilsusega tegelevates riigisisestes protsessides;

d) soodustada täielikult koordineeritud ja kõikehõlmavat liidu tegevust piirkonnas, tuginedes kõikidele asjakohastele vahenditele, sealhulgas Euroopa rahutagamisrahastu, arengukoostöö, liikmesriikide tegevus ning liidu toetus kriisiohjamisele ja konfliktiennetusele, kasutades selleks Mali relvajõudude väljaõppe toetamiseks läbiviidavat Euroopa Liidu sõjalist missiooni (EUTM Mali), Euroopa Liidu ÜJKP missiooni Malis (EUCAP Sahel Mali), Euroopa Liidu ÜJKP missiooni Nigeris (EUCAP Sahel Niger) ning ELi stabiliseerimispingutusi Saheli koalitsioonis, eriti Saheli piirkonna julgeoleku- ja stabiilsuspartnerlust ja Saheli allianssi ja nende sekretariaate;

e) säilitada tihe koostöö Ühinenud Rahvaste Organisatsiooniga (ÜRO), eelkõige ÜRO peasekretäri eriesindajaga Lääne-Aafrika ja Saheli küsimustes, Saheli piirkonna arengu erikoordinaatoriga, ÜRO peasekretäri eriesindaja ja ÜRO mitmemõõtmelise integreeritud stabiliseerimismissiooni Malis (MINUSMA) juhiga, Aafrika Liiduga, eelkõige Aafrika Liidu Mali ja Saheli kõrge esindajaga, G5 Saheliga, eelkõige G5 eesistuja ja selle peasekretäriga, Saheli koalitsiooni kõrge esindajaga, Lääne-Aafrika Riikide Majandusühendusega, Tšaadi Järve Vesikonna Komisjoniga, Liptako Gourma omavalitsuse ning teiste juhtivate riiklike, piirkondlike ja rahvusvaheliste sidusrühmadega, sealhulgas teiste Sahelisse nimetatud erisaadikutega, ning samuti asjakohaste Magribi, Aafrika Sarve, Guinea lahe ja Lähis-Ida piirkonna ametiasutustega;

f) jälgida pingsalt ja analüüsida ebastabiilsuse algpõhjuste, sealhulgas kliimamuutuste, elurikkuse kadumise, karjatamise, loodusvarade (eriti maa ja vee) kättesaadavuse mõju ja pikaaegseid suundumusi piirkonnas ning anda selle kohta aru, samuti edendada loodusvarade kestlikku majandamist ja loodusvarade alast koostööd ning toetada ebastabiilsuse leviku piiramise püüdlusi, pöörates eriti tähelepanu julgeoleku mõttes kõige haavatavamatele piirkondadele, nagu Liptako Gourma ja Tšaadi järve piirkond;

g) jälgida pingsalt piirkonna ees seisvate väljakutsete muud piirkondlikku ja piiriülest mõõdet, sealhulgas pandeemiaid, terrorismi, radikaliseerumist, organiseeritud kuritegevust, küberohte, relvade salakaubavedu, inimkaubandust ja -smugeldamist, uimastikaubandust, meresõidu ebaturvalisust, pagulas- ja rändevooge ning seotud ebaseaduslikke rahavooge;

h) jälgida pingsalt laiaulatuslike pagulas- ja rändevoogude (sealhulgas riigisisesed põgenikud) humanitaar-, poliitilisi, julgeoleku- ja arengualaseid tagajärgi. Vastava palve korral pidada eri sidusrühmadega rändeteemalist dialoogi ning anda kooskõlas liidu poliitiliste eesmärkidega üldisem panus liidu pagulas- ja rändepoliitikasse piirkonnas, eesmärgiga edendada jätkuvalt viljakat rändealast koostööd, mis põhineb viimastel aastatel sisse seatud konstruktiivsel partnerlusel;

i) aidata tihedas koostöös ELi terrorismivastase võitluse koordinaatoriga jätkuvalt rakendada ELi terrorismivastase võitluse strateegiat ja nõukogu vastavaid järeldusi terrorismi ja vägivaldse äärmusluse ennetamise ja nende vastu võitlemise kohta. Säilitada korrapärane kõrgetasemeline poliitiline kontakt terrorismi ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevusega kimpus olevate piirkonna riikidega ning tagada liidu oluline roll püüdlustes võidelda terrorismi ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse ja nende algpõhjustega. See hõlmab liidu jõupingutusi toetada ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missioonide piirkonnastamise teel senisest enam julgeolekusektori piirkondlikku suutlikkust ja pakkuda aktiivsemalt tuge eelkõige G5 Saheli ühendvägede piirkondliku suutlikkuse suurendamiseks ning tegevuse kooskõlastamiseks rahvusvaheliste osalejatega, nagu MINUSMA, samuti ühendvägede suhetele kohaliku elanikkonnaga vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidele 2359 (2017) ja 2391 (2017);

j) jälgida pingsalt piirkonna humanitaarkriisi poliitilisi, julgeoleku- ja arengualaseid tagajärgi;

k) aidata koostöös ELi inimõiguste eriesindajaga rakendada kõnealuses piirkonnas liidu inimõiguspoliitikat kooskõlas liidu inimõiguste ja demokraatia tegevuskavaga, ning inimõigusi käsitlevaid liidu suuniseid, eelkõige liidu suuniseid laste ja relvastatud konfliktide kohta, samuti naiste ja tüdrukute vastu suunatud vägivalda ning nende diskrimineerimise kõigi vormide vastast võitlust käsitlevaid ELi suuniseid ning liidu poliitikat, mis käsitleb naisi, rahu ja julgeolekut kooskõlas liidu naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskavaga (2019–2024), ning edendada kaasamist ja soolist võrdõiguslikkust riigi ülesehitamise protsessis kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1325 (2000) ning hilisemate resolutsioonidega naiste, rahu ja julgeoleku kohta, sealhulgas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2242 (2015) ning toetada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2250 (2015) (noorte, rahu ja julgeoleku kohta) rakendamist;

l) pöörata jätkuvalt erilist tähelepanu kohtusüsteemile tervikuna ja vastutusmehhanismidele, mis võimaldavad võidelda karistamatuse vastu ja taastada elanikkonna usalduse oma kohtusüsteemi suhtes. ELi eriesindaja tegevus hõlmab arengusuundade regulaarset jälgimist ja nende kohta aru andmist, samuti sellega seoses soovituste sõnastamist, ning korrapäraste kontaktide säilitamist asjakohaste ametiasutustega kõnealuses piirkonnas, Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Prokuratuuri ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku bürooga ning suhteid piirkonnas tegutsevate inimõiguste kaitsjate ja vaatlejatega;

m) aidata piirkonnas muu hulgas kohalike osalejatega aktiivse suhtlemise kaudu suurendada liidu teadmisi kohalikest ootustest ja oludest. Soodustada põhjalikule ja kestvale olukorraanalüüsile tuginedes vastavat mõttevahetust ja aidata kaasa varajasele reageerimisele ning kujundada liidu pikaajalist strateegilise visiooni Sahelis;

n) jälgida ÜRO Julgeolekunõukogu asjaomaste resolutsioonide, eelkõige resolutsioonide 2056 (2012), 2071 (2012), 2085 (2012), 2100 (2013), 2227 (2015), 2295 (2016), 2364 (2017), 2374 (2017), 2359 (2017), 2391 (2017), 2423 (2018), 2432 (2018), 2480 (2019), 2484 (2019), 2531 (2020) ja 2541 (2020) täitmist ning anda selle kohta aru.

2. ELi eriesindaja teeb oma volituste täitmiseks muu hulgas järgmist:

a) annab asjakohasel juhul piirkondlikel ja rahvusvahelistel foorumitel liidu seisukohtade kindlaks määramise küsimuses nõu ning esitab selle kohta aruandeid, et proaktiivselt edendada partnerlusel ja vastastikusel vastutusel põhinevat tegevust ja tugevdada liidu integreeritud lähenemisviisi Saheli suhtes;

b) aitab hoida ülevaadet liidu kogu tegevusest ning teha tihedat koostööd asjaomaste liidu delegatsioonide ja liikmesriikidega.

Artikkel 4

Volituste täitmine

1. ELi eriesindaja vastutab oma volituste täitmise eest, tegutsedes kõrge esindaja alluvuses.

2. Poliitika- ja julgeolekukomiteel on ELi eriesindajaga eelissidemed ning ta on ELi eriesindaja peamine kontaktorgan nõukogus. Poliitika- ja julgeolekukomitee annab ELi eriesindajale tema volituste raames strateegilisi juhtnööre ja poliitilisi suuniseid, ilma et see piiraks kõrge esindaja volitusi.

3. ELi eriesindaja teeb tihedat koostööd Euroopa välisteenistuse ja selle asjaomaste osakondadega.

Artikkel 5

Rahastamine

1. ELi eriesindaja volituste täitmisega seotud kulude katmiseks ette nähtud lähtesumma ajavahemikul 1. juulist 2021 kuni 31. augustini 2022 on 1 588 000 eurot.

2. Kulusid hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.

3. Kulude haldamise kohta sõlmitakse ELi eriesindaja ja komisjoni vahel leping. ELi eriesindaja annab kõigist kuludest aru komisjonile.

Artikkel 6

Meeskonna moodustamine ja koosseis

1. ELi eriesindaja vastutab oma volituste ja talle eraldatud vastavate rahaliste vahendite piires oma meeskonna moodustamise eest. Meeskonda kuuluvad vastavalt volitustele konkreetsetes poliitikaküsimustes pädevad isikud. ELi eriesindaja teavitab nõukogu ja komisjoni viivitamata meeskonna koosseisust.

2. Liikmesriigid, liidu institutsioonid ja Euroopa välisteenistus võivad teha ettepaneku isikkoosseisu liikmete lähetamiseks ELi eriesindaja juurde. Lähetatud personali liikmete töötasu katab vastavalt kas liikmesriik, asjaomane liidu institutsioon või Euroopa välisteenistus. ELi eriesindaja juurde võib lähetada ka liikmesriikide poolt liidu institutsioonidesse või Euroopa välisteenistusse lähetatud eksperte. Rahvusvahelistel lepingulistel töötajatel peab olema liikmesriigi kodakondsus.

3. Kõik lähetatud isikkoosseisu liikmed jäävad neid lähetanud liikmesriigi, liidu institutsiooni või Euroopa välisteenistuse haldusalluvusse ning täidavad oma kohustusi ja tegutsevad ELi eriesindaja volituste huvides.

4. ELi eriesindaja isikkoosseis paigutatakse kokku asjaomaste Euroopa välisteenistuse osakondade või liidu delegatsioonidega, et tagada nende asjaomase tegevuse sidusus ja järjepidevus.

Artikkel 7

ELi eriesindaja ja tema isikkoosseisu liikmete privileegid ja immuniteedid

ELi eriesindaja ja tema isikkoosseisu liikmete missiooni läbiviimiseks ja sujuvaks toimimiseks vajalikud privileegid, immuniteedid ja täiendavad tagatised lepitakse asjakohasel juhul kokku vastuvõtvate riikidega. Liikmesriigid ja Euroopa välisteenistus annavad selleks kogu vajaliku toetuse.

Artikkel 8

ELi salastatud teabe kaitse

ELi eriesindaja ja tema meeskonna liikmed peavad kinni nõukogu otsusega 2013/488/EL ([4]) kehtestatud julgeolekupõhimõtetest ja miinimumstandarditest.

Artikkel 9

Juurdepääs teabele ja logistiline tugi

1. Liikmesriigid, komisjon, Euroopa välisteenistus ja nõukogu peasekretariaat tagavad, et ELi eriesindajale võimaldatakse juurdepääs igasugusele asjakohasele teabele.

2. Piirkonnas asuvad liidu delegatsioonid ja/või liikmesriigid pakuvad vastavalt vajadusele piirkonnas logistilist tuge.

Artikkel 10

Julgeolek

ELi eriesindaja võtab oma otsesesse alluvusse kuuluvate isikkoosseisu liikmete julgeoleku tagamiseks kõik otstarbekad meetmed, tehes seda kooskõlas liidu poliitikaga aluslepingu V jaotise alusel väljapoole liitu operatiivülesannete täitmisele lähetatud isikkoosseisu julgeoleku kohta ning vastavalt ELi eriesindaja volitustele ja julgeolekuolukorrale vastutuspiirkonnas, eelkõige:

a) koostades Euroopa välisteenistuse suunistele tuginedes eriomase julgeolekukava, milles nähakse ette eriomased füüsilised, organisatsioonilised ja menetluslikud julgeolekumeetmed, millega reguleeritakse isikkoosseisu ohutu liikumise korda vastutusalasse ja vastutusalas ning julgeolekualaste juhtumite ohjamist, ning milles nähakse ette erandolukorra lahendamise plaan ja evakueerimisplaan;

b) tagades vastutusalas valitsevatele tingimustele vastava kõrge riski kindlustuskaitse kõigile väljapoole liitu lähetatud isikkoosseisu liikmetele;

c) tagades, et kõik ELi eriesindaja meeskonna väljapoole liitu lähetatud liikmed, sealhulgas kohapeal tööle võetud lepingulised isikkoosseisu liikmed, on saanud enne vastutusalasse saabumist või sinna saabudes asjakohase julgeolekukoolituse, mis tugineb sellele piirkonnale Euroopa välisteenistuse poolt määratud riskiastmele;

d) tagades, et kõik korrapäraste julgeolekuhindamiste tulemusel esitatud kokkulepitud soovitused viiakse ellu, ning esitades nende elluviimise ja muude julgeolekuküsimuste kohta kõrgele esindajale, nõukogule ja komisjonile kirjalikke aruandeid korrapäraste eduaruannete ja volituste täitmist käsitleva lõpliku täieliku aruande raames.

Artikkel 11

Aruandlus

ELi eriesindaja esitab kõrgele esindajale ning poliitika- ja julgeolekukomiteele korrapäraselt suulisi ja kirjalikke aruandeid. Vajaduse korral esitab ELi eriesindaja aruandeid ka muudele nõukogu töörühmadele. Korrapärased aruanded edastatakse COREU-võrgu kaudu. ELi eriesindaja võib esitada aruandeid välisasjade nõukogule. ELi eriesindaja võib vastavalt aluslepingu artiklile 36 osaleda teabe andmises Euroopa Parlamendile.

([4]) Nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsus 2013/488/EL ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta (ELT L 274, 15.10.2013, lk 1).

Artikkel 12

Koordineerimine

1. Liidu poliitiliste eesmärkide saavutamiseks aitab ELi eriesindaja strateegia raames kaasa liidu tegevuse ühtsuse, järjepidevuse ja tõhususe tagamisele ning aitab tagada, et kõiki liidu vahendeid ja liikmesriikide meetmeid kasutatakse järjekindlalt. Asjakohasel juhul tehakse koostööd liikmesriikidega. ELi eriesindaja tegevus kooskõlastatakse liidu delegatsioonide ja komisjoni ning piirkonnas tegutsevate teiste ELi eriesindajate tegevusega. ELi eriesindaja teavitab korrapäraselt liidu delegatsioone ning kohapeal olevate liikmesriikide missioone.

2. Kohapeal tehakse tihedat koostööd liikmesriikide vastavate missioonide juhtide, liidu delegatsioonide juhtide ning ÜJKP missioonide juhtidega. Nad teevad kõik endast sõltuva, et aidata ELi eriesindajat tema volituste täitmisel. ELi eriesindaja annab tihedas koostöös liidu vastavate delegatsioonidega kohaliku tasandi poliitilisi juhtnööre missiooni EUCAP Sahel Niger ja missiooni EUCAP Sahel Mali juhile ning missiooni EUTM Mali ülemale. Vajaduse korral konsulteerivad ELi eriesindaja, missiooni EUTM Mali ülem ja tsiviiloperatsioonide ülem omavahel. ELi eriesindaja teeb koostööd ka teiste kohapealsete rahvusvaheliste ja piirkondlike osalejatega.

Artikkel 13

Nõuetega seotud abi

ELi eriesindaja ja tema isikkoosseisu liikmed aitavad esitada teavet varasemate Sahelisse nimetatud ELi eriesindajate volitustest tulenevate nõuete ja kohustuste täitmiseks ning annavad sel eesmärgil haldusabi ja võimaldavad juurdepääsu asjakohastele dokumentidele.

Artikkel 14

Läbivaatamine

Käesoleva otsuse rakendamine ja selle kooskõla liidu muu panusega kõnealuses piirkonnas vaadatakse korrapäraselt läbi. ELi eriesindaja esitab kõrgele esindajale, nõukogule ja komisjonile korrapäraselt eduaruandeid ning 31. maiks 2022 lõpliku täieliku aruande volituste täitmise kohta.

Artikkel 15

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Luxembourg, 21. juuni 2021

Nõukogu nimel
eesistuja
J. BORRELL FONTELLES